

ಇದೇ ತತ್ತ್ವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು. ತಾರ್ಕಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ವಿಚಾರಮಾರ್ಗ ಸಾಧಕನ ವೈಚಾರಿಕ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬೇಕು; ಅಂತೆಯೇ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ತಳಹದಿ ಸಾಧಕನನ್ನು ಖಚಿತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕು. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಬೋಧಿಸಿದ 'ಜ್ಞಾನ-ಭಕ್ತಿ ಸಮನ್ವಯ'ದ ಆಶಯ ಇದೇ ಆಗಿದೆ.

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾನವನ ಹಂತದಿಂದ ದಿವ್ಯವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಹಂತಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದ ಘಟ್ಟ ಇದು. “ಗುರಿ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ, ಮಾರ್ಗವೂ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು. ಹಲವು ಬಗೆಯ ಸಾಧನೆಗಳು, ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳು, ಪರಂಪರೆಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ನಿಲುಕದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಗ್ರಹಿಸ ಬೇಕು; ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅವಲಂಬನೆ ಅಗತ್ಯ - ಅದೇ ಸಂಕೇತ. ಆರಂಭದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದರ ಅಗತ್ಯವಿದೆ; ಕೊನೆಗೆ ಸಂಕೇತ ತಾನೇ ಗಮ್ಯವಾದ, ಗುರಿಯಾದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ಸಂಕೇತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದೇ - ‘ನಾಮ.’

ನಾಮದ ಗರಡಿ

ನಾಮಜಪ, ನಾಮಸ್ಮರಣೆ, ಮಂತ್ರ, ಪುರಶ್ಚರಣ, ನಾಮ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವುದು ಇವೆಲ್ಲ ವಿವಿಧ ಸಾಧನೆಯ ಕ್ರಮಗಳು. ಇವು ಹೇಗೆ ಸಾಧಕನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತರಬೇತುಮಾಡುವುದು, ಹೇಗೆ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು, ಕೊನೆಗೆ ಅಂತಿಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು ಎಂಬುದರ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಧಾನ ರೀತಿಗಳಿವೆ:

೧) ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿವರಣೆ: ಶಬ್ದದ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ನಾಮ-ರೂಪಗಳ ಸಂಬಂಧ, ನಾದ ಅಥವಾ ‘ಓಂಕಾರ’ದ ತಾತ್ವಿಕ ಅರ್ಥ, ಮಾನವನ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಮೂಲವಾಗಿರುವ ‘ಸ್ಥೋಟವಾದ’, ಕೊನೆಗೆ ಸತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೂ ನಾಮಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಿವರಣೆಗಳು.

೨) ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ವಿವರಣೆ: ‘ನಾಮ’ವು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಗೆ ಹೇಗೆ ಸಹಕಾರಿ; ತಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಬೀಜಮಂತ್ರಗಳು; ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆಯ ಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಅದು ಸಾಧಕನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ರೀತಿ; ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಮಹತ್ವ; ನಾಮಾರ್ಚನೆ, ಸಹಸ್ರನಾಮ ಪಾರಾಯಣ ಮೊದಲಾದ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು; ದೈಹಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಪರಿಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಂತ್ರಜಪದ ಅಗತ್ಯವೇನು ಎಂಬ ವಿವರಣೆ; ಭಕ್ತಿಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ನಾಮಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ವಿವಿಧ ಕಥೆಗಳು - ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಎರಡು ವಿವರಣೆಗಳೂ ಪರಸ್ಪರ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿವೆ; ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಆಗಾಗ ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದು: ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವವೇ ಪ್ರಧಾನ; ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆ ಪ್ರಧಾನ. ಇವೆರಡೂ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ, ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ.

ಹೊಸ ಪ್ರವಾಹ

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ‘ನಾಮ’ದ ಬಳಕೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದ ಧರ್ಮಗಳೂ, ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಧರ್ಮಗಳೂ, ಇನ್ನಿತರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥಗಳೂ ನಾಮಜಪದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ವಿವಿಧ ಹಂತ ಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಹಾದುಹೋಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ಅಂತಿಮ ಗುರಿ ತಲುಪುವ ತನಕವೂ ನಾಮಜಪ ಅನುಗಾಲದ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮೊಡನಿರುವುದನ್ನು ಈ ಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇರಬೇಕು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಧರ್ಮದಲ್ಲೂ ಈ ಬಗೆಯ ಸಾಧನೆಯ ಇತಿಹಾಸ ಅನಾದಿಕಾಲದವರೆಗೂ ಸಾಗು ತ್ತದೆ. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಮಹಾತ್ಮರ ಉದಯವಾಗುವುದು ಕಾಲದ ಅಗತ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ; ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅವರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು. ಅನಂತರ ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವನತಿ, ಮತ್ತೆ ಪುನರುತ್ಥಾನ - ಹೀಗೆ ಕಾಲಚಕ್ರ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವುದು. ‘ನಾಮಜಪ’ದ ಇತಿಹಾಸ ಕೂಡ ಹೀಗೆಯೇ; ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಉಚ್ಚಾಯ ಹಾಗೂ ಅವನತಿಯ ಅವಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮೂಲಕ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪುನರುತ್ಥಾನದ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಿತು. ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮ, ಪ್ರಸ್ಥಾನ, ದರ್ಶನ, ಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದ ‘ನಾಮಜಪ’ ಮತ್ತು ‘ಮಂತ್ರಜಪ’ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿದಿತ್ತು; ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನ-ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಮರುಹುಟ್ಟು ನೀಡಿದರು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ-ವಿವೇಕಾನಂದ ಭಾವಧಾರೆ ಯಲ್ಲಿ ನಾಮ, ನಾಮಜಪ, ಮಂತ್ರ, ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ, ಶ್ರೀಶಾರದಾದೇವಿ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅವರ ನೇರ ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲಕ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಈ ಆಧುನಿಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ವಿವಿಧ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಯಾಮಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಅದರಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಒಳಿತಿನ, ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಮೂಲವಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸೋಣ. ❖

ಭಗವಂತನ ನಾಮ ಜಪಿಸಿ, ಅದರ ಮತ್ತಿನಿಂದ ದೇಹ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸು - ನಿನ್ನ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸು.

-ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು

ಭಕ್ತಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಪ್ರತೀಕ

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ

ಮತಾಚರಣೆಗಳ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಬಹು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವುದು. ಅದೇ ನಾಮೋಪಾಸನೆ. ಯಾರು ಪುರಾತನ ಕ್ರೈಸ್ತಪಂಥಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವರೋ ಅಥವಾ ಜಗತ್ತಿನ ಇತರ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವರೋ, ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಾಮೋಪಾಸನೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಮನವರಿಕೆ ಯಾಗಿರಬಹುದು. ನಾಮ ಅತಿ ಪವಿತ್ರ. ಭಗವಂತನ ಪವಿತ್ರ ನಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸುವಂತಹುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಅದು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪವಿತ್ರವಾದದ್ದು ಎಂದು ಬೈಬಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದೇವೆ. ಎಲ್ಲಾ ನಾಮಗಳಿಗಿಂತ ಇದು ಪವಿತ್ರೋತ್ತಮ. ಈ ನಾಮವೇ ದೇವರು ಎಂದು ಕೂಡ ನಂಬಿದ್ದರು. ಇದು ಸತ್ಯ. ಈ ಪ್ರಪಂಚ ನಾಮರೂಪಗಳಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನೂ ಪದಗಳಲ್ಲದೆ ನೀವು ಆಲೋಚಿಸಬಲ್ಲೀರಾ? ಪದವನ್ನು ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ನೋಡಿ. ನೀವು ಆಲೋಚಿಸುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಶಬ್ದರೂಪಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ. ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತರುವುದು. ಆಲೋಚನೆ ಶಬ್ದವನ್ನು ತರುವುದು. ಶಬ್ದ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ತರುವುದು. ಈ ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲ ಭಗವಂತನ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರತೀಕದಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದೆ ಅವನ ಪವಿತ್ರ ನಾಮ ಹುದುಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಹವೂ ಒಂದು ಆಕಾರ. ಆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಕಾರದ ಹಿಂದೆ ಹೆಸರಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತ ಹಾಗೆ ಇರುವನು, ಹೀಗೆ ಇರುವನು, ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದೊಡನೆ ಅವನ ಆಕಾರ ನಮಗೆ ಹೊಳೆಯುವುದು. ಆ ಸ್ನೇಹಿತನ ಆಕಾರವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಅವನ ಹೆಸರು ಬರುವುದು. ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಭಾವವೇ ಇದು. ಮನಶ್ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರೂಪ ಇಲ್ಲದೆ ನಾಮ ಬರಲಾರದು. ನಾಮ ಇಲ್ಲದೆ ರೂಪ ಬರಲಾರದು. ಇವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಇವು ಒಂದೇ ಅಲೆಯ ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಭಾಗಗಳು. ಆದಕಾರಣವೇ ನಾಮವನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕೊಂಡಾಡಿರುವರು ಮತ್ತು ಪೂಜಿಸುವರು. ತಿಳಿದೊ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಮಾನವನು ನಾಮದ ಮಹಿಮೆ ಅರಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಪುರುಷರ ಆರಾಧನೆಯು ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಅವರು ಕೃಷ್ಣ ಬುದ್ಧ ಏಸು ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಸಂತರ ಆರಾಧನೆ ಇರುವುದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಇಂತಹ ನೂರಾರು ಜನರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರು. ಇದನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡಬಾರದು? ಬೆಳಕಿನ ಸ್ಪಂದನ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದು. ಗೂಬೆ ಆ ಸ್ಪಂದನವನ್ನು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದು. ಮನುಷ್ಯನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಇದು ಕಾಣದೆ ಹೋದರೂ, ಅಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರುವುದು. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಆ ಸ್ಪಂದನ ದೀಪದಲ್ಲಿ, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವುದು. ಭಗವಂತನು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿರುವನು. ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಆತ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವನು. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದೇವರು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗೋಚರಿಸುವನು. ದೇವರಜ್ಯೋತಿ, ಶಕ್ತಿ,

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಾನವನು ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣವೇ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನವನು ದೇವರನ್ನು ಮಾನವನ ಮೂಲಕ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಮಾನವನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಾನವನಾಗಿರುವನೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಹೀಗೆ ಮಾಡದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಬಹುದು, ಇದರಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಯತ್ನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಯತ್ನಿಸುವನೋ, ಆಗ ದೇವರನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವನನ್ನು ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಭಾವಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಆದಕಾರಣವೇ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಈ ಮೂರು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು-ರೂಪ, ನಾಮ, ದೇವಮಾನವರ ಆರಾಧನೆ ಇವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವು ಇವೆ.

ಪದಗಳ ಶಕ್ತಿ ಎಷ್ಟು ಅದ್ಭುತವೆಂದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಬೈಬಲ್, ಖೊರಾನು, ವೇದ ಎಲ್ಲಾ ಪದಗಳು. ಅವು ಶಕ್ತಿಮಯ. ಕೆಲವು ಪದಗಳಿಗೆ ಮಾನವತೆಯ ಮೇಲೆ ಅದ್ಭುತವಾದ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಅನಂತರ ಪ್ರತೀಕಗಳು ಎನ್ನುವ ಬೇರೆ ಆಕಾರವಿದೆ. ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರತೀಕಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವವಿದೆ. ಧರ್ಮದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಪ್ರತೀಕಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನುಮ್ಮನೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅವು ಭಾವದ ಸಹಜ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ. ನಾವು ಪ್ರತೀಕಗಳ ಮೂಲಕ ಆಲೋಚಿಸುವೆವು. ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಅವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಚಿಂತನೆಯ ಸಂಕೇತಗಳು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜನರು, ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸಂಕೇತಕ್ಕೂ ಆಲೋಚನೆಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದು. ಚಿಂತನೆಯು ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸಿರುವಂತೆ, ಸಂಕೇತಗಳು ಅವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಭಕ್ತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವು ಹಲವು ಬಗೆಯ ಸಂಕೇತಗಳು, ಪದ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು. ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಇರುವುದು. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ನೀವು ಜ್ಞಾಪಕ ದಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡುವುದು ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲ ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮ. ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು ಅಥವಾ ಮತ್ತೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು ಎಂದು ಬೇಡುವುದೆಲ್ಲ ಬರಿಯ ಕರ್ಮ. ದೇವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು, ಭಕ್ತನಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸುವವನು ಇಂತಹ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಧಕ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಯಾರು ಜ್ಯೋತಿರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುವರೋ ಅವರು ಕೊಂಡು ಮಾರುವ ವರ್ತಕನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಮೊದಲು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು, ಅನಂತರ ದೇವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. (ಕ್ರೈಶ್ಚಿಯನ್, ಭಾಗ ೧, ಪು. ೧೬೧-೬೨)

ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವೆ “ಪದ” ಅಥವಾ ನಾಮಶಕ್ತಿ. ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲ ನಾಮರೂಪಗಳಿಂದ ಆಗಿರು

ವುದು. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವುದೆಲ್ಲ ನಾಮರೂಪಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ, ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಕಲ್ಪನೆಯ ಪ್ರತೀಕ ವಾದ ರೂಪದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಾಮ ಮಾತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಕೊನೆಗೆ ನಾಮರೂಪಗಳಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ದೇವರಿಗೆ ಆಕಾರವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ನಂಬುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಅವನನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೊಡನೆಯೆ, ಅವನು ನಾಮರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವನು. ಚಿತ್ರವು ಶಾಂತ ಸರೋವರದಂತೆ, ಆಲೋಚನೆಯು ಅದರ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಅಲೆಗಳಂತೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಇಂತಹ ಅಲೆಗಳು ಏಳುವ ರೀತಿಯೇ ನಾಮರೂಪಗಳ ಮೂಲಕ. ನಾಮರೂಪಗಳಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಅಲೆಯೂ ಏಳಲಾರದು. ನಿರಾಕಾರವನ್ನು ನಾವು ಆಲೋಚಿಸಲಾರವು. ಅದು ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮೀರಿರುವುದು. ಅದು ಆಲೋಚನೆಯಾದೊಡನೆಯೆ, ವಸ್ತುವಾದೊಡನೆಯೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾಮರೂಪಗಳು ಬೇಕೇಬೇಕು. ನಾವು ಇದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರು ಶಬ್ದದಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು ಎಂದು ಇದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮವೆ ಕೈಸ್ತಧರ್ಮದ ಪದ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಇದು ಹಳೆಯ ಭಾರತೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಭಾರತೀಯ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕರು ಇದನ್ನು ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಹೀಗೆ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಅವತಾರವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿತು.

ಶಬ್ದದಿಂದ ದೇವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಗೂಢವಾದ ಅರ್ಥವಿದೆ. ದೇವರು ನಿರಾಕಾರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಸೃಷ್ಟಿ ಅಥವಾ ಆಕಾರಗಳ ಬಾಹ್ಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಅತ್ಯುತ್ತಮಮಾರ್ಗ. (ಕ್ರಿಯೇಶನ್) ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಅಥವಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಹೆಸರು. “ಶೂನ್ಯದಿಂದ ದೇವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು” ಎನ್ನುವುದರ ಅರ್ಥವೇನು? ಸೃಷ್ಟಿಯು ಈಶ್ವರನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದಿರುವುದು. ಅವನೇ ವಿಶ್ವವಾಗುವನು. ಪುನಃ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುವು. ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇದು ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾದರೂ ಅದು ನಾಮರೂಪಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರಲಾರದು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿಯಾಯಿತು. ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಲೋಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಆದರೂ ಆಲೋಚನೆ ಬಂದೊಡನೆಯೆ ಅದು ನಾಮರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಲೋಚನೆಗೂ ಒಂದು ಹೆಸರು ಇದೆ, ಒಂದು ಆಕಾರವಿದೆ. ಇದರಂತೆಯೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಅಥವಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ನಾಮರೂಪಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನವರತವೂ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ಆದಕಾರಣ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಈಗ ಇರುವ ಅಥವಾ ಮುಂದೆ ಇರಬಹುದಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾವನೆಯೂ ಅದರ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗವಾದ ಯಾವುದಾದರೂ ಹೆಸರು ಅಥವಾ ಶಬ್ದದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರಲೇಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದು, ನಿಮ್ಮ ಭಾವನೆಯಂತೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ದೇಹವು ಆಗಿರುವುದು ಎನ್ನುವಷ್ಟೇ ಸಹಜ. ನಿಮ್ಮ ಭಾವನೆಯೇ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವದುದ್ದಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ನಿಯಮವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸತ್ಯವಾದರೆ, ಒಂದು ಕಣ ಹೇಗೆ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಇಡೀ ವಿಶ್ವವೇ ಹೇಗೆ

ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ನಿಮ್ಮ ದೇಹವು ಹೊರಗಿನ ಸ್ಥೂಲಭಾಗವಾಗಿದ್ದು ಮನಸ್ಸು ಒಳಗಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭಾಗವಾಗಿರುವುದು. ಎರಡೂ ಎಂದಿಗೂ ಅವಿಭಾಜ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ದೇಹವಿಲ್ಲದಾಗ ಮನಸ್ಸು ಇಲ್ಲವಾಗುವುದು. ಮನುಷ್ಯನ ಮೆದುಳು ಚಂಚಲವಾದರೆ ಅವನ ಭಾವನೆಯೆಲ್ಲ ಚಂಚಲವಾಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವೆರಡೂ ಒಂದು - ಒಂದು ಸ್ಥೂಲ, ಮತ್ತೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ. ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ದ್ರವ್ಯ ಎಂಬ ಎರಡು ಇಲ್ಲ. ಕಂಬದಂತೆ ಇದ್ದ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದರ ದಟ್ಟವೂ, ಮತ್ತೊಂದು ವಿರಳವೂ ಆಗಿರುವಂತೆ ದೇಹವೂ ಕೂಡ. ಇದು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಒಂದೇ. ಸ್ಥೂಲದಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮದವರೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದರವಾಗಿರುವುದು. ಮತ್ತೆ ದೇಹವು ಬೆರಳಿನ ಉಗುರಿನಂತೆ ಇದೆ. ಉಗುರನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದಾಗಲೂ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ, ನಮ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭಾವನೆಯಿಂದ ದೇಹವಾದ ಮೇಲೆ ದೇಹ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು. ಒಂದು ವಸ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದ್ದಷ್ಟೂ ಬಹಳಕಾಲ ಬಾಳುವುದು. ಇದನ್ನು ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಸ್ಥೂಲವಾದಷ್ಟೂ ಬಹಳ ಕಾಲ ಬಾಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಚಿಂತನೆ ಎಂಬ ಏಕೈಕ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸ್ಥೂಲ ತರವಾದದ್ದೋ, ಅದು ರೂಪ, ಸೂಕ್ಷ್ಮತರವಾದದ್ದು ನಾಮ. ಆದರೆ ಈ ಮೂರು ಒಂದೆ. ಇದೊಂದು ಐಕ್ಯ, ತ್ರಿಪುಟಿ, ಒಂದೇ ವಸ್ತುವಿನ ಮೂರು ಸ್ಥಿತಿಗಳು. ತರತಮವಿರುವುದು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯಲ್ಲಿ. ಎಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದವೂ ಇದ್ದೇ ಇರುವುವು. ಹೆಸರು ಎಲ್ಲಿದೆ ಅಲ್ಲಿ ಆಕಾರ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆ ಇದ್ದೇ ಇರುವುವು.

“ಓಂ” ಎಂಬ ಆಕ್ಷರವು ಒಟ್ಟು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಅಥವಾ ದೇವರ ಹೆಸರಿನ ಸಂಕೇತ. ಬಾಹ್ಯಪ್ರಪಂಚ ಮತ್ತು ದೇವರು ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಎರಡಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿನಿಯಾಗಿರುವುದು. ಆದರೆ ನಾವು ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಅನುಭವವನ್ನು, ಭಾಗಶಃ, ಸ್ಪರ್ಶ, ಬಣ್ಣ, ರುಚಿ ಮುಂತಾಗಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ದೃಷ್ಟಿ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ, ಒಂದು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಕೋಟ್ಯಂತರ ಪ್ರಪಂಚಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ತನಗೇತಾನೆ ಒಂದು ಪ್ರಪಂಚವಾಗುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಹೆಸರು, ಆಕಾರ, ಮತ್ತು ಅದರ ಹಿಂದೆ ಚಿಂತನೆ ಇದ್ದೇ ಇರುವುದು. ಇವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಚಿಂತನೆಗಳೇ ಪ್ರತೀಕಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರು ಇರುವುದು. ಇಂತಹ ಪವಿತ್ರ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಹೆಸರನ್ನೇ ಭಕ್ತಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು. ಅವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಅನಂತವಾದ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಇಂತಹ ಪವಿತ್ರ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ನಾವು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೂಡ ನಾವು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಎರಡು ವಿಷಯ ಆತ್ಮಾವಶ್ಯಕ: “ಆಶ್ಚರ್ಯವಕ್ತಾ, ಕುಶಲೋಽಸ್ಯ ಲಬ್ಧಾ” - “ಹೇಳುವವನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿರಬೇಕು, ಕೇಳುವವನೂ ಅದ್ಭುತವಾಗಿರಬೇಕು”. ಗುರುಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಅಂತಹ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದವನಿಂದ ಅದು ಬಂದಿರಬೇಕು. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ, ಗುರುವಿನಿಂದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರವಾಹದ ಶಕ್ತಿ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಯಾರಿಂದ ಇಂತಹ ಮಂತ್ರವು ಬರುವುದೋ ಅವನು ಗುರು. ಯಾರಿಗೆ ಈ ಮಂತ್ರವು ಕೊಡಲ್ಪಡುವುದೋ, ಅವನು ಶಿಷ್ಯ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ಮಂತ್ರವನ್ನು